

РЕШЕНИЕ

№ 208

гр. С.З., 22.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – С.З., I ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и пети юни през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Даниела К. Телбизова-Янчева

Членове: Атанас Д. Атанасов
Николай Ил. Уруков

при участието на секретаря Таня Д. Кемерова Митева
като разгледа докладваното от Атанас Д. Атанасов Въззивно гражданско дело
№ 20255500500334 по описа за 2025 година

Производството е по реда на чл.258 от Граждански процесуален кодекс /ГПК/ и сл.

Образувано е по въззивна жалба на У.П.Д.С.К.“ АД, ЕИК № *****, със седалище и адрес на управление: гр. С.З., ул. „*****“ представлявано от законния си представител Й.П.Й., действащ чрез адв. К. М., срещу решение № 262/20.03.2025 г., постановено по гр.д. № 3817/2024 г. по описа на Районен съд – С.З..

Първоинстанционното решение се обжалва като неправилно поради неговата незаконосъобразност, нарушаване на материалния закон, необоснованост и постановяването му в нарушение на процесуалните правила, изразяващо се в игнориране на приложени писмени доказателства и невземане предвид на съображенията и доводите на страната, имащи значение за правилното решаване на спора.

Излагат се доводи за обосноваване на основателността на исковата претенция за присъждане на претендираната неустойка и претенцията за присъждане на обезщетение за забава върху нея и се сочи, че тези аргументи не са били взети предвид от първоинстанционния съд при постановяване на решението му.

Претендира се отмяната на първоинстанционното решение и постановяването на ново решение, с което предявеният иск бъде уважен

изцяло чрез присъждане на претендираната сума, ведно с лихвата за забава върху нея, считано от датата на изискуемост до датата на подаване на исковата молба и законната лихва върху главницата считано от датата на подаване на исковата молба до окончателно изплащане на вземането, както и присъждането на направените пред двете съдебни инстанции разноски.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК е постъпил отговор от насрещната страна – Д. П. С., действащ чрез адв. Д. М., с който жалбата е оспорена като неоснователна.

Изложени са доводи, че жалбата е бланкетна и не съдържа конкретни обосновани оплаквания за твърдените от въззивното дружество пороци на обжалваното първоинстанционно решение, което от своя страна е допустимо и не е постановено в нарушение на императивна материално-правна норма, поради което следва да бъде потвърдено.

Евентуално са изложени допълнителни съображения за неоснователност на въззивната жалба при извършване на пълна преценка за правилността на обжалваното решение.

В тази насока са изложени доводи, че първоинстанционният съд правилно е приел, че основанието, на което ищецът претендира своето вземане, е нищожно поради противоречието му със закона.

По отношение на претенцията за лихва за забава се излагат доводи, че длъжникът не е изпадал в такава преди подаването на исковата молба, т.к. не е бил канен да изпълни.

Излагат се и доводи, че първоинстанционният съд е изпълнил стриктно процесуалните си задължения във връзка с доклада по делото и разпределянето на доказателствената тежест, както и за обсъждането на доводите на страните при постановяване на решението си.

Претендира се потвърждаването на обжалваното решение и присъждането на разноските пред въззивната инстанция.

В проведеното открито съдебно заседание въззивникът не се представлява от законен или процесуален представител.

Въззиваемият се представлява в откритото съдебно заседание от пълномощника си – адвокат, чрез когото оспорва въззивната жалба и пледира за потвърждаване на първоинстанционното решение. Претендира и за присъждането на разноските във въззивното производство.

След обсъждане на твърденията и възраженията на страните, и събраните доказателства, на основание чл.235, ал.3 от ГПК съдът намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е допустима, т.к. е подадена в предвидения в закона срок за обжалване от процесуално легитимирана страна, срещу подлежащ на инстанционен контрол съдебен акт.

Първоинстанционният съд е сезиран с искова молба от У.П.Д.С.К.“ АД срещу Д. П. С., с която са предявени кумулативно обективно съединени иски по чл.92 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД, с които се претендира присъждането на сумите от 10000 лв., представляваща договорна неустойка за

вреди от неизпълнен договор, и 2667,82 лв. – мораторна лихва върху главницата от 10000 лв. за периода от 30.06.2022 г. до 25.08.2024 г., ведно със законната лихва върху главницата за периода от 26.08.2024 г. до окончателното ѝ изплащане.

Ищецът е изложил твърдения, че страните са били в трудово правоотношение за времето от 08.09.2020 г. до 30.06.2022 г., по силата на което и след сключено допълнително споразумение към трудовия договор, считано от 01.06.2021 г. Д. П. С. е заемал длъжността „лекар – член на ТЕЛК“, за срок до 01.06.2023 г.

По разпореждане на работодателя за вътрешно заместване, считано от 16.05.2022 г. ответникът е изпълнявал длъжността „председател на ТЕЛК“.

На 30.05.2022 г. Д. П. С. подал до работодателя си заявление за прекратяване на трудовото правоотношение с предизвестие, като считано от 30.06.2022 г. същото е било прекратено с изтичане на срока на предизвестиято.

Ищецът твърди, че сключеният с ответника трудов договор е бил за определен срок, като в него е била предвидена клауза за неустойка при неизпълнение, изразяващо се в предсрочно прекратяване, в размер на 10000 лв. за всяка година или 10000 лв., пропорционално на остатъка от неотработения срок.

Преценката за варианта на дължимата неустойка била предоставена на изправната страна и т.к. неизпълнението било за втората година от срока на договора, ищецът претендира неустойка в размер на 10000 лв.

За заплащането на неустойката ответникът бил в забава от датата на неизпълнението - 30.06.2022 г., поради което за периода от 30.06.2022 г. до 25.08.2024 г. дължал и обезщетение за забава в размер на 2667,82 лв., както и законната лихва за забава, считано от датата на предявяване на иска до окончателно изплащане на сумата.

С отговора на исковата молба ответникът е оспорил исковете, като е направил възражения за нищожност на допълнителното споразумение и на клаузата за неустойка, поради противоречие със закона, на добрите нрави и като сключено при липса на съгласие.

Оспорил е исковете и по размер, с доводи за евентуална недължимост на неустойка в претендирания размер от 10000 лв., а в по-нисък такъв, във връзка с което е оспорен по размер и акцесорния иск.

С обжалваното решение първоинстанционният съд е отхвърлил исковете, т.к. е приел че клаузата от допълнителното споразумение към сключения между страните трудов договор, предвиждащ дължимостта на неустойка при прекратяването на правоотношението преди изтичането на срока му, е нищожна поради противоречие със закона.

Въззивният съд намира, че обжалваното решение е валидно и допустимо, а по същество е правилно, по следните съображения:

От заявените от страните твърдения за правно-значимите факти се обуславя изводът, че между тях няма спор относно наличието на трудово

правоотношение помежду им, съществувало за периода от 08.09.2020 г. до 30.06.2022 г.

По силата на това трудово правоотношение Д. П. С. първоначално е заемал длъжността „лекар“ в Клиника по инфекциозни болести с ХИВ и СПИН, а трудовият му договор е бил със срок за изпитване до 08.03.2021 г., уговорен в полза на работодателя.

След изтичане на срока на изпитване, на 08.03.2021 г. между страните е бил сключен срочен трудов договор за срок до 08.04.2021 г., за изпълнение на същата длъжност от работника - „лекар“ в Клиника по инфекциозни болести с ХИВ и СПИН.

С молба от 06.04.2021 г. Д. П. С. е поискал да бъде назначен в У.П.Д.С.К.“ АД за времето от 08.04.2021 г. до 31.05.2021 г. , поради изтичане на срока на договора му.

С допълнително споразумение от 07.04.2021 г. към трудовия договор страните са уговорили срок до 31.05.2021 г., за изпълнение на същата длъжност от работника - „лекар“ в Клиника по инфекциозни болести с ХИВ и СПИН.

На 20.05.2021 г. У.П.Д.С.К.“ АД и Д. П. С. са сключили споразумение във връзка с трудов договор за член на ТЕЛК.

По силата на това споразумение Д. П. С. е поел задължение да работи две години в лечебното заведение, след подписване на споразумението.

В чл.2 страните са уговорили при прекратяване на трудовия договор преди изтичане на срока по настоящото споразумение, работникът да дължи на работодателя неустойка в размер на 10000 лв. за всяка година или сума от 10000 лв. , пропорционална на остатъка от неотработения срок.

На 01.06.2021 г. страните са сключили допълнително споразумение към срочния трудов договор, с което са изменили заеманата от Д. П. С. длъжност от „лекар“ в Клиника по инфекциозни болести с ХИВ и СПИН на „лекар – член на ТЕЛК“ и са уговорили срок на договора до 01.06.2023 г.

На 01.04.2022 г. Д. П. С. е подал до работодателя си писмено предизвестие за прекратяване на трудовото правоотношение, считано от 01.05.2022 г., което със заявление от 19.04.2022 г. е оттеглил.

Със заповед от 20.06.2022 г. на изпълнителния директор на У.П.Д.С.К.“ АД е била променена изпълняваната от Д. П. С. длъжност, като считано от 16.05.2022 г. до отпадане на необходимостта той е изпълнявал длъжността „Председател на ТЕЛК“.

На 30.05.2022 г. Д. П. С. отново е подал до работодателя си писмено предизвестие за прекратяване на трудовото правоотношение, със срок считано до 28.06.2022 г. включително.

Със заповед от 29.06.2022 г. на изпълнителния директор на У.П.Д.С.К.“ АД трудовото правоотношение между страните е било прекратено, считано от 30.06.2022 г.

При така установените правно-релевантни факти въззивният съд намира предявените иски за неоснователни по следните съображения:

Правата и задълженията на страните по трудово правоотношение се регламентират в Кодекса на труда /КТ/, а общите правила на Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/ се прилагат само доколкото е налице препращане към тях.

Кодексът на труда не предвижда правото на страните по трудово правоотношение да уговарят неустойки за неизпълнение на произтичащите от трудовия договор задължения, нито неустойки при прекратяването му.

Разпоредбите на КТ, които уреждат правото на обезщетение на изправната страна по трудовия договор по повод на неспазен срок на действие на договора, са императивни и уреждат изчерпателно всички хипотези, при които възниква съответното право на обезщетение и неговият размер.

Ето защо доводът на въззивника, че сключеното между страните на 20.05.2021 г. споразумение, което предвижда правото му на неустойка в случай на прекратяване на трудовия договор от работника преди изтичането на срока му, се урежда от общите правила на ЗЗД за неизпълнение на договорите, а не на КТ, е неоснователен.

На практика това споразумение представлява изразена от страните воля във връзка със съществуващия между тях трудов договор и касае възникналите по силата му права и задължения, поради което правната регламентация на споразумението се подчинява на разпоредбите на КТ.

Клаузите на това споразумение, задължаващи работника да работи задължително за период от две години и свързаната с неизпълнението на това задължение клауза за неустойка, са нищожни поради противоречието им със закона.

Това е така, т.к. посредством тях се ограничава признатото международно-правните актове, по които Република България е страна, и в Конституцията на страната право на труд на въззиваемия, прогласено съответно в чл.15 от Хартата на основните права на Европейския съюз и в чл. 48, ал. 3 от Конституцията на Република България.

Съгласно тези норми всеки има неотменимото човешко право да работи и да упражнява свободно избрана или приета професия, откъдето следва изводът, че има и правото да прекрати трудово правоотношение, по което е страна, при наличието на предвидено в закона основание.

При предсрочното прекратяване на срочен трудов договор изправната страна има право на обезщетение за срока на предизвестieto, който е 3 месеца, или за остатъка от срока на договора, ако той е по-кратък.

В случая между страните е налице сключен срочен трудов договор, който е бил прекратен от работника преди изтичането на срока, при условията на чл.326, ал.1 от КТ с предизвестие.

При това положение за работодателят възниква единствено право на обезщетение за предсрочното прекратяване от страна на работника при неспазен срок на предизвестieto, но не и право на обезщетение поради самият факт на прекратяването на трудовия договор преди изтичането на срока му.

С оглед на това съдът намира, че клаузите на споразумението

противоречат на норми и принципи на трудовото право и по аргумент от чл. 8, ал. 4 от КТ те са нищожни.

В конкретният случай не е налице предвидена в КТ хипотеза, която предвижда възможността страните по трудовото правоотношение да уговорят срок, в който работникът е длъжен да работи при работодателя, каквито са предвидените в чл.229, чл.230 и чл.234 от КТ случаи.

По изложените съображения въззивният съд намира, че предявеният главен иск за присъждане на сумата от 10000 лв., представляваща неустойка за предсрочно прекратяване на трудовия договор от работника, е неоснователен.

Поради неоснователността на главния иск, неоснователен се явява и акцесорният иск за присъждане на обезщетение за забава.

Неоснователни са оплакванията във въззивната жалба, касаещи неправилността на обжалваното решение.

Първоинстанционният съд е постановил своето решение при спазване на процесуалните правила, регламентиращи задължението му за обсъждане на твърденията и възраженията на страните, оценката и анализа на събраните по делото доказателства, след което е направил обосновани фактически и правни изводи, при правилно приложение на материалния закон.

В заключение въззивният съд намира, че обжалваното първоинстанционно решение е правилно, поради което следва да бъде потвърдено.

Относно разноските:

При този изход на делото на основание чл.78, ал.3 от ГПК ответникът по въззивната жалба има право на разноски в настоящото производство.

Такива следва да му се присъдят в размер на 1550 лв. /хиляда петстотин и петдесет лева/, съгласно представения договор за правна защита и съдействие от 08.05.2025 г., удостоверяващ надлежно уговарянето и заплащането на адвокатско възнаграждение в посочения размер.

Относно обжалваемостта на съдебният акт:

Съгласно чл. 280, ал. 3 т.3 от ГПК /редакция съгласно ДВ, бр. 86/2017 г./ настоящото съдебно решение подлежи на касационно обжалване.

Водим от изложените мотиви и на основание чл.271, ал.1 пр.1-во и чл.78, ал.3 от ГПК Окръжен съд – С.З.

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 262/20.03.2025 г., постановено по гр.д. № 3817/2024 г. по описа на Районен съд – С.З..

ОСЪЖДА У.П.Д.С.К.“ АД, ЕИК № *****, със седалище и адрес на управление: гр. С.З., ул. „*****“ представлявано от законния си представител Й.П.Й., да заплати на Д. П. С., ЕГН – *****, с адрес : гр. С.З., ул. „*****“ сумата от 1550 лв. /хиляда петстотин и петдесет лева/,

представляваща разноси за адвокатско възнаграждение във въззивното производство.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____